

اول؛ صلح با پاکستان

محمد اکرام اندیشمند

سخن از صلح با گروه طالبان بدون صلح با پاکستان رویا و توهمی بیش نیست. تا زمانیکه دولت افغانستان با پاکستان بر سر اختلافات و منازعات چون: دیورند، اعتراض و نگرانی اسلام آباد بر سر رابطه میان کابل و دهلی، آب دریاها که به پاکستان سر ازیر می شوند، روابط تجارتي و اقتصادی میان طرفین و..... به تفاهم، توافق و تعامل نرسد، صلح با طالبان محقق نمی شود.

اگر دولت افغانستان بدون حل این اختلافات و منازعات در صدد نادیده گرفتن و دور زدن پاکستان بر سر مذاکره و صلح با طالبان به عنوان مذاکرات بین الافغانی باشد، این امر بدون ایجاد تعادل با پاکستان در عرصه های مختلف به خصوص در عرصه نظامی نامحتمل است. توازن قوا است که پاکستان را از دخالت در افغانستان در جهت بی ثباتی و تحمیل جنگ بر این کشور باز میدارد، اما ایجاد چنین توازن دست کم در سالیان طویل آینده عملی نیست.

برخی از تحلیل گران به این باور اند که ایجاد منافع اقتصادی پاکستان با شکل گیری پروژه های کلان اقتصادی در منطقه و از طریق افغانستان، و فشار بر اسلام آباد توسط امریکا، چین و کشورهای غربی، منجر به تغییر سیاست افغانی پاکستان از جنگ به صلح می شود. در این صورت ضرورت به ایجاد توازن نظامی و هر گونه تعادل دیگر میان کابل و اسلام آباد در جهت تغییر سیاست پاکستان منتفی به نظر می رسد. آیا چنین خواهد شد؟

عقل سلیم می گوید که پاکستان تهدید کابل در مورد تمامیت ارضی و آنچه را که از نظر دولت آن کشور منافع ملی تلقی و ارزیابی می شود با سود اقتصادی معاوضه نمی کند. باور به حمایت امریکایی ها و غربی ها، چینی ها و حتی روس ها از افغانستان بر سر منازعه دیورند در برابر پاکستان نیز با عقل سلیم نا سازگار است. اگر دولت مردان افغانستان و حتی نخبگان سیاست و جامعه افغانستان در توهم حمایت امریکا و جامعه بین المللی از موضع کابل بر سر اختلافات و منازعات با پاکستان به ویژه بر سر منازعه دیورند به سر برند، آنها درک و فهم اشتباه و نادرست از دیدگاه و سیاست امریکایی ها و جهان در این بیش از نیم قرن اخیر بر سر این موضوع دارند. تبعات این درک نادرست از سیاست جهانی، فقط تداوم بی ثباتی و جنگی در افغانستان است که پاکستان در پشت سر آن قرار دارد.

اما نکته بسیار مهم دیگر در این دیدگاه و تحلیل این است که صلح با پاکستان جاده یکطرفه نیست و نمی تواند باشد. صلح میان افغانستان و پاکستان یا به عبارت دقیق تر، تفاهم و توافق بر سر حل تمام اختلافات و منازعات موجود، میان دو کشور و دولت های دو کشور است. در این صلح و در این تفاهم و توافق، هر دو طرف اهداف و منافع مشترک و متقابل دارند.